

Aðalfundurinn hjá Amnesty varð hildin í tí vakra Slovenia

Her í hövuðsstaðnum Ljubljana hittust Amnestyfólk úr öllum heiminum

Fólk í ymsum tjóðarbúnum mótmæla mannrættindabrot móti kvinnum

skilja millum sivil og stríðsmenn, og úrslitið verður, at sivil verða dripin. Hetta merkir tó ikki, at vit beinleiðis mótmæla kriggi og vápnadum bardögum. Amnesty International er ikki ein friðarfelagsskapur, men ein mannrættindafelagsskapur. Tað vit arbeiða ímóti, eru tey ræðuliga mannrættindabrot, ið standast av hesum bardögum.

Aðalfundurinn avgjörði, at

Amnesty International skuldi leggja størri dent á at arbeiða móti mannrættindabrotum móti kvinnum. Tað tykist, sum mannrættindabrotini móti kvinnum ókjast. Mong av teimum eru eisini loynd og koma óngantið fram í ljósið.

Eitt stórt mál var støðutakan til umskering av kvinnum (Female Genital Mutilation), sum fer fram í mongum londum, serliga í Afrika. Avgjört varð at taka

hetta mál við í upplýsingararbeiðið hjá Amnesty International, sum umfatar allar reglurnar í Heimsyvirlysing Sameindu Tjóða um mannrættindi. Tað merkir, at vit kunnu heita á stjórnir um at arbeiða fyrri, at hesi misbrot verða steðgað.

Her eru bert tikið við nøkur av teimum málum, arbeiðt var við. Áhugað kunnu fáa meira at vita við at venda sær til Amnesty International, Føroya deild.

Fimta stig at verja mannrættindini hjá kvinnum

Mannrættindi eru tryggjað kvinnum eins og øllum øðrum menniskjum í altjóða lógum. Kortini verða øll mannrættindabrot, ið hugsast kunnu í okkara nútíðar heimi, fram móti kvinnum. Ofta verða mannrættindabrotini vend móti kvinnum og gentum, bert ella fyrst og fremst tí at tær eru konufólk.

Altjóða samfelagið kann spæla ein avgerandi leiklut í at verja mannrættindini ígjøgnum varin felagstiltøk. Týðandi stig framá fyrri at verja mannrættindini hjá kvinnum kring allan heimin eru at prógva mannrættindabrotini, gera tey almannakend og gera tiltøk fyrri at trýsta stjórnir og myndugleikar til at steðga misbrotum. Stjórnir, ið ikki klára at verja grundleggjandi mannrættindini, áttu at verið konfronteraðar við altjóða fordøming.

Vápnadrir politiskir bólkir áttu eisini at tikið stig til at forða mannrættindabrotum móti kvinnum og gentum.

Amnesty International hevur gjørt eina 15 greina skrá, har mælt verður stjórnunum til at verja mannrættindi sum heild og forða misbrotum, sum fyrst og fremst raka kvinnum. Tilmælini leggja hövuðsdentin á tey økini, har Amnesty International hevur serkunnleika og miðar ímóti at stuðla og hjálpa øðrum, sum arbeiða fyrri kvinnurættindum.

Í hesum áttaknum at verja mannrættindini hjá kvinnum verður arbeitt á sama hátt, sum tá arbeitt verður fyrri at verja mannrættindini hjá hvørjum einasta menniskja. Nøkur mannrættindabrot krevja tó serlig tiltøk, fyrri at verja kvinnurnar. Tilmælini niðanfyrri sýna breiddina í tiltakinum.

Stjórnirnar eiga:

1. At viðurkenna, at mannrættindini hjá kvinnum skulu virðast allastaðni fult og heilt.
2. At staðfesta og seta í verk alheimssamtyktirnar, ið verja mannrættindini hjá kvinnum.
3. At fáa burtur síðamunir, sum skerja mannrættindini hjá kvinnum.
4. At veita kvinnum trygd í vápnadum bardögum.
5. At steðga neyðtøku, kynsligari misnýtslu og aðrar pining, sum myndugleikar og hálfheraðarligir bólkir fremja.
6. At forða øllum »hvørvingum« og ólóglegum avrættingum og at veita ofrunum endurgjald.
7. At steðga jagstring av skyldfólki.
8. At tryggja liv og heilsu hjá kvinnum í varðhaldi.
9. At sleppa øllum samvitskufangum leysum beinanvegin og treytaleyst.
10. At veita politiskum fangum skjóta og rættvísa rættargongd.
11. At forða fyrri brotum á rættindini hjá kvinnum, ið flýggja ella leita sær friðskjól.
12. At avtaka deyðarevning.
13. At stuðla arbeiði hjá almennum og sjálvboðnum felagsskapum fyrri mannrættindini.
14. Við miðvisari útbúgving og almennum ætlanum at virka fyrri javnstøðu hjá kvinnum.
15. Somuleiðis eiga vápnadrir politiskir bólkir at virða mannrættindini hjá kvinnum.

Tað var eitt stórt upplýsingararbeiði at vera við á einum fundi sum hesum, har fólk koma alla staðni frá, so ymisk og kortini so lík í arbeiðinum fyrri mannrættindum.

Flestu mál vórðu samtykt við konsensus, ofta aftan á drúgt orðaskifti, har fólk í fyrstani tyktust at standa langt frá hvørjum øðrum. Tað var sera spennandi og gevandi. Fundurin fór fram á enskum, fronskum, sponskum og arabiskum. Alt varð tulkad. 36 tulkar vóru við. Eins og øll hini gjördu tey arbeiðið ókeypis fyrri Amnesty International.

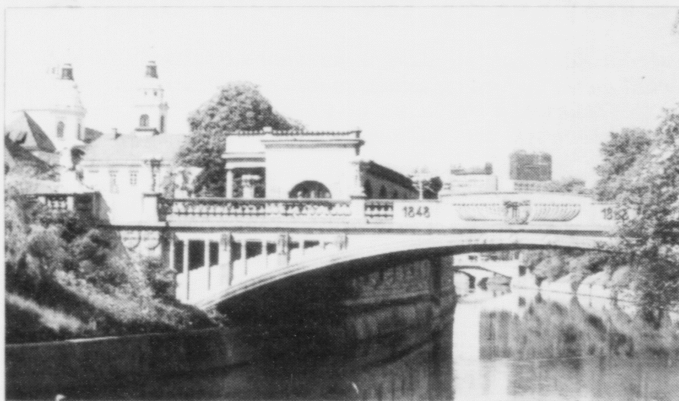
Vit lutuðu í tveimum mótmælissongum. Önnur fór fram í allarlagrasta

summarveðri og var móti drápunum í Bosnia-Herzegovina. Mótmælisskriv vórðu send avvarðandi stjórnir og frásøgn varð m.a. latin frá einum umboði hjá Amnesty International, sum júst var heimkomin av vitjan í Bosnia. Hann segði, at veruleikin var ræðuligur. At tað ikki var ein einasta familja har, sum ikki var rakt og hevði mist minst ein av sínum allar nærmastu.

Mammur, sum høvdu mist synir, vóru eisini tilstaðar og søgdu sínar søgur. – Ófatiligt at sita og hyggja út yvir Nólsoyarfjørð í blikalong og vita, at so vorðnir ræðuleikar fara fram so stutt hiðani.

Hina mótmælissongunaingu vit ígjøgnum Ljubljana í oysregni. Hon var ímóti mannrættindabrotum móti kvinnum og var gjord í sambandi við ST ráðstevnuna í Beijing. Sagt varð frá fleiri kvinnum, ið sita sum samvitskufangar, politiskir fangar ella eru »horvnar«. Eisini her vórðu mótmælisskriv send avvarðandi stjórnir – og vit kundu fegnast um, at Aung Syu Kyi endiliga varð leyslatin aftan á at hava sitið í húsavardhaldi í Myanmar í 6 ár.

**Anna Maria Persson,
formaður
Amnesty International,
Føroya Deild**

Ein av vøkrum brúgvunum í Ljubljana